

Chương 6

Thiết kế CSDL quan hệ (tt)

TS. Nông Thị Hoa

Mobile: 0949.276.430

Email: nongthihoa@duytan.edu.vn

NỘI DUNG CHI TIẾT

- 5.1. Phụ thuộc hàm (functional dependency)
- 5.2. Phủ của tập phụ thuộc hàm
- 5.3. Khóa của lược đồ quan hệ (Key)
- 5.4. Chuẩn hoá cơ sở dữ liệu
- 5.5. Bài tập

5.1. 3 BAO ĐÓNG CỦA TẬP THUỘC TÍNH X

Định nghĩa:

- Q là lược đồ quan hệ, r là quan hệ tương ứng, F là tập các phụ thuộc hàm trong Q. X, A_i là các tập con của Q^+ .
- Bao đóng của tập thuộc tính X đối với F, ký hiệu là X^+ được định nghĩa như sau:

$X^+ = \cup A_i$ với $X \rightarrow A_i$ là phụ thuộc hàm được suy diễn từ F nhờ hệ tiên đề Armstrong

5.1. 3 BAO ĐÓNG CỦA TẬP THUỘC TÍNH X

Các tính chất của bao đóng:

1. Tính phản xạ: $X \subseteq X^+$
2. Tính đơn điệu: Nếu $X \subseteq Y$ thì $X^+ \subseteq Y^+$
3. Tính lũy đẳng: $X^{++} = X^+$
4. $(XY)^+ \supseteq X^+ Y^+$
5. $(X^+ Y)^+ = (XY^+)^+ = (X^+ Y^+)^+$
6. $X \rightarrow Y \Rightarrow Y^+ \subseteq X^+$
7. $X \rightarrow X^+$ và $X^+ \rightarrow X$
8. $X^+ = Y^+ \Rightarrow X \rightarrow Y$ và $Y \rightarrow X$

5.1. 3 BAO ĐÓNG CỦA TẬP THUỘC TÍNH X

Thuật toán tìm bao đóng:

Tính liên tiếp tập các tập thuộc tính $X_0, X_1, X_2, \dots$ như sau:

Bước 1: $X_0 = X$

Bước 2: lần lượt xét các phụ thuộc hàm của F

- Nếu $Y \rightarrow Z$ có $Y \subseteq X_i$ thì $X_{i+1} = X_i \cup Z$
- Loại phụ thuộc hàm $Y \rightarrow Z$ khỏi F

Bước 3: Nếu ở bước 2 không tính được X_{i+1} thì X_i chính là bao đóng của X. Ngược lại, lặp lại bước 2

5.1. 3 BAO ĐÓNG CỦA TẬP THUỘC TÍNH X

Thuật toán tìm bao đóng:

Ví dụ 1: Cho lược đồ quan hệ $Q(ABCDEFGH)$ và tập phụ thuộc hàm F

$$F = \{ f1: B \rightarrow A, f2: DA \rightarrow CE, f3: D \rightarrow H, \\ f4: GH \rightarrow C, f5: AC \rightarrow D \}$$

Tìm bao đóng của các tập $X = \{AC\}$ dựa trên F

5.1. 3 BAO ĐÓNG CỦA TẬP THUỘC TÍNH X

Giải:

Bước 1: $X_0 = AC$

Bước 2: Do f_1, f_2, f_3, f_4 không thỏa. f_5 thỏa vì $X^+ \supseteq AC$

$X_1 = AC \cup D = ACD$

Lập lại bước 2: f_1 không thỏa, f_2 thỏa vì $X_1 \supseteq AD$

$X_2 = ACD \cup CE = ACDE$

f_3 thỏa vì $X_2 \supseteq D$

$X_3 = ACDE \cup H = ACDEH$

f_4 không thỏa, f_5 không xét vì đã thỏa

Lập lại bước 2: f_2, f_3 không xét vì đã thỏa, f_1, f_4 không thỏa, f_5 không xét vì đã thỏa. Ở bước này X_3 không thay đổi

$\Rightarrow X^+ = X_3 = \{ACDEH\}$ là bao đóng của X

5.1. 3 BAO ĐÓNG CỦA TẬP THUỘC TÍNH X

Thuật toán tìm bao đóng:

Ví dụ 2: Cho lược đồ quan hệ $Q(A,B,C,D,E,G)$ và tập phụ thuộc hàm F gồm

$$F = \{ f1: A \rightarrow C; f2: A \rightarrow EG; f3: B \rightarrow D; f4: G \rightarrow E \}$$

Cho $X = \{A,B\}$ và $Y = \{C,G,D\}$, tính X^+ và Y^+

Kết quả: $X^+ = \{ ABCDEG \}; Y^+ = \{ CGDE \}$

5.1. 3 BAO ĐÓNG CỦA TẬP THUỘC TÍNH X

Hệ quả:

- 1) Q là lược đồ quan hệ. F là tập phụ thuộc hàm, A là thuộc tính chỉ xuất hiện ở vế phải của các phụ thuộc hàm trong F thì $X^+ = (X - A)^+ \cup A$
- 2) Q là lược đồ quan hệ. F là tập phụ thuộc hàm, X là tập con của $Q^+ \cup Y = \{\text{các thuộc tính xuất hiện ở vế phải của các phụ thuộc hàm trong } F\}$ thì $X^+ \subseteq X \cup Y$.

5.1. 3 BAO ĐÓNG CỦA TẬP THUỘC TÍNH X

Định lý:

Hệ luật dẫn Armstrong là đầy đủ.

Mọi $X \rightarrow Y$ được suy diễn logic từ F sẽ được suy diễn từ F nhờ hệ luật dẫn Armstrong.

Hệ quả:

Bao đóng của tập thuộc tính X đối với F là:

$X_+ = \cup A_i$ với $X \rightarrow A_i$ được suy diễn logic từ F

5.1. 3 BAO ĐÓNG CỦA TẬP THUỘC TÍNH X

Bài toán thành viên

$X \rightarrow Y$ là thành viên của F nếu $X \rightarrow Y \in F^+$

Để biết $X \rightarrow Y$ có thuộc F^+ hay không? bài toán này được gọi là bài toán thành viên.

Cách làm: tính F^+ rồi xem $X \rightarrow Y$ có thuộc F^+ hay không

5.1. 3 BAO ĐÓNG CỦA TẬP THUỘC TÍNH X

Thuật toán xác định $f = X \rightarrow Y$ có là thành viên của F hay không

Bước 1: Tính X^+

Bước 2: So sánh X^+ với Y nếu $X^+ \supseteq Y$ thì $X \rightarrow Y$ là thành viên của F

5.2. PHỦ CỦA TẬP PHỤ THUỘC HÀM

5.2.1 KHÁI NIỆM

Định nghĩa: hai tập phụ thuộc hàm F và G là tương đương nếu $F^+ = G^+$ ký hiệu $F \equiv G$. F phủ G nếu $F^+ \supseteq G^+$

Thuật toán xác định F và G có tương đương không

Bước 1: Với mỗi $X \rightarrow Y$ của F xem $X \rightarrow Y$ có là thành viên của G không

Bước 2: Với $X \rightarrow Y$ của G ta xác định xem $X \rightarrow Y$ có là thành viên của F không

Nếu cả hai bước trên đều đúng thì $F \equiv G$

5.2.1 KHÁI NIỆM (TT)

Ví dụ 1: Cho lược đồ quan hệ $Q(ABCDE)$ và hai tập phụ thuộc hàm:

$$F = \{A \rightarrow BC, A \rightarrow D, CD \rightarrow E\}$$

$$G = \{A \rightarrow BCE, A \rightarrow ABD, CD \rightarrow E\}$$

a) F có tương đương với G không?

b) F có tương đương với $G' = \{A \rightarrow BCDE\}$ không?

5.2.1 KHÁI NIỆM (TT)

Giải:

a)

Ta có $A+G = ABCDE \Rightarrow$ trong $G+$ có $A \rightarrow BC$ và $A \rightarrow D \Rightarrow F \subseteq G+ \Rightarrow F+ \subseteq G+ \text{ (1)}$

$A+ F = ABCDE \Rightarrow$ trong $F+$ có $A \rightarrow BCE$ và $A \rightarrow ABD \Rightarrow F+ \subseteq G \Rightarrow F+ \subseteq G+ \text{ (2)}$

(1) và (2) $\Rightarrow F+ = G+ \subseteq F \equiv G$.

b)

Do $(CD)+G' = CD \Rightarrow G'+$ không chứa $CD \rightarrow E \Rightarrow F$ không tương đương với G'

5.2.2 PHỦ TỐI THIỂU CỦA TẬP PHỤ THUỘC HÀM

$Z \rightarrow Y$ có vế trái dư thừa (phụ thuộc không đầy đủ) nếu có một $A \in Z$ sao cho: $F \equiv F - \{Z \rightarrow Y\} \cup \{(Z-A) \rightarrow Y\}$

Ngược lại, $Z \rightarrow Y$ có vế trái không dư thừa (phụ thuộc hàm đầy đủ). Y phụ thuộc hàm đầy đủ vào Z

Chú ý: phụ thuộc hàm có vế trái chứa một thuộc tính là phụ thuộc hàm đầy đủ

5.2.2 PHỦ TỐI THIỂU CỦA TẬP PHỤ THUỘC HÀM

Ví dụ 2: $Q(A,B,C)$; $F=\{AB \rightarrow C; B \rightarrow C\}$

$F \equiv F - \{AB \rightarrow C\} \cup \{(AB - A) \rightarrow C\} = \{B \rightarrow C\}$

$AB \rightarrow C$ là phụ thuộc hàm không đầy đủ

$B \rightarrow C$ là phụ thuộc hàm đầy đủ

5.2.2 PHỦ TỐI THIỂU CỦA TẬP PHỤ THUỘC HÀM

Ví dụ 3: Cho tập phụ thuộc hàm $F = \{A \rightarrow BC, B \rightarrow C, AB \rightarrow D\}$ thì phụ thuộc hàm $AB \rightarrow D$ có vế trái dư thừa B vì:

$$\begin{aligned} F &\equiv F - \{AB \rightarrow D\} \cup \{A \rightarrow D\} \\ &\equiv \{A \rightarrow BC, B \rightarrow C, A \rightarrow D\} \end{aligned}$$

5.2.2 PHỦ TỐI THIỂU CỦA TẬP PHỤ THUỘC HÀM

F là tập phụ thuộc hàm có vế trái không dư thừa nếu F không chứa phụ thuộc hàm có vế trái dư thừa.

Thuật toán loại khỏi F các phụ thuộc hàm có vế trái dư thừa

Bước 1: Lần lượt thực hiện Bước 2 cho các phụ thuộc hàm $X \rightarrow Y$ của F

Bước 2: Với mọi tập con thật sự $X' \neq \emptyset$ của X .

Nếu $X' \rightarrow Y \in F^+$ thì thay $X \rightarrow Y$ trong F bằng $X' \rightarrow Y$

Thực hiện lại bước 2

5.2.2 PHỦ TỐI THIỂU CỦA TẬP PHỤ THUỘC HÀM

Ví dụ: Cho tập phụ thuộc hàm $F = \{A \rightarrow BC, B \rightarrow C, AB \rightarrow D\}$

Phụ thuộc hàm $AB \rightarrow D$ có $A^+ = ABCD \Rightarrow A \rightarrow D \in F^+$. Trong F ta thay $AB \rightarrow D$ bằng $A \rightarrow D \Rightarrow F \equiv \{A \rightarrow BC, B \rightarrow C, A \rightarrow D\}$

LINK YOUTUBE

Link: <https://www.youtube.com/watch?v=EErjMhP1HcQ>

CÂU HỎI THẢO LUẬN

1. Cho $Q+=\{ABCD\}$

a) Tìm tất các các tập con của Q

b) Tìm tất cả các phụ thuộc hàm có thể có của Q (không liệt kê phụ thuộc hàm hiển nhiên)

2. Tìm bao đóng F^+ của quan hệ

PhanCong(PHICONG,MAYBAY,NGAYKH,GIOKH)

BÀI TẬP VỀ NHÀ

Bài 1: Cho $F = \{AB \rightarrow C, B \rightarrow D, CD \rightarrow E, CE \rightarrow GH, G \rightarrow A\}$

- a) Hãy chứng tỏ phụ thuộc hàm $AB \rightarrow E, AB \rightarrow G$ được suy diễn từ F nhờ luật dẫn Armstrong
- b) Tìm bao đóng của AB với $Q^+ = \{ABCDEFGH\}$

Bài 2: Cho $F = \{A \rightarrow D, AB \rightarrow DE, CE \rightarrow G, E \rightarrow H\}$. Hãy tìm bao đóng của AB .

Bài 3: Cho $F = \{AB \rightarrow E, AG \rightarrow I, BE \rightarrow I, E \rightarrow G, GI \rightarrow H\}$.

- a) Hãy chứng tỏ phụ thuộc hàm $AB \rightarrow GH$ được suy diễn từ F nhờ luật dẫn Armstrong
- b) Tìm bao đóng của $\{AB\}$

